LEESVERBETERING VAN KINDERS DEUR TERAPEUTIESE ONDERHOUDE MET DIE OUERS AS ORTOPEDAGOGIESE HULPVERLENING.

deur

JACOBUS SCHUTTE BA, MEd

Proefskrif voorgelê ter gedeeltelike voldoening
aan die vereistes vir die graad

DOCTOR EDUCATIONIS

in die

Departement Voorligting en Besondere Onderwys
van die Fakulteit Opvoedkunde aan die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys

Promotor : Prof. dr. H.B. Kruger

Durban
November 1979

VOORWOORD

Hierdie studie het sy ontstaan gehad toe die skrywer in sy werk as skoolsielkundige daarvan bewus geword het dat baie leerlinge wat op een of ander stadium remediërende onderrig ontvang het, weer na die kliniek terugverwys is. By verdere ondersoek het dit geblyk dat daar moontlik 'n noue verband tussen leesprobleme en huislike omstandighede kon bestaan. Dit is hierdie verband wat deur middel van dié studie nader probeer ondersoek is.

My opregte dank en waardering aan my promotor, prof. dr. H.B. Kruger, vir sy stimulerende en kritiese leiding.

Ek bring graag my dank en erkentlikheid oor aan my ouers vir wat hulle vir my beteken het in die bereiking van my ideale.

Dit is vir my 'n behoefte van die hart om my dank te betuig aan Johanna, Rinie, Christiaan en Ritie vir hulle liefdevolle toewyding, ondersteuning, begrip, groot opoffering en aanmoediging gedurende die afgelope aantal jare. As blyk van my dank en waardering word hierdie werk aan hulle opgedra.

Dit is vir my 'n besondere voorreg om my dank te betuig aan die leerlinge, ouers, die onderskeie skole en remediërende onderwyseresse wat deel gehad het aan hierdie navorsing. Sonder hulle bystand sou hierdie studie nie voltooi kon word nie.

My dank aan die Natalse Onderwysdepartement vir hulle toestemming om hierdie navorsing te onderneem.

Aan: mev. V. Rabe my opregte dank vir die taalkundige versorging;

mev. Ria Kleynhans my dank en waardering vir die keurige tikwerk;

die onderskeie instansies vir toestemming om van hulle toetse gebruik te maak;

my dank aan my kollegas vir hulle gewaardeerde raad;

mnr. E. Maulson vir die taalkundige versorging van die "Summary", en

mnr. J. Tredoux vir sy hulp met die statistiese berekeninge.

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1 1

DOEL, METODE EN PROGRAM VAN ONDERSOEK

1.1 PROBLEEMSTELLING 3

1.2 DOEL VAN DIE ONDERSOEK 7

1.3 DIE METODE VAN ONDERSOEK 7

1.4 TERREINAFBAKENING 9

1.5 DIE PROGRAM VAN ONDERSOEK 11

1.6 SAMEVATTING 14

AFDELING A 15

TEORETIESE BESINNING 15

HOOFSTUK 2 17

DIE LEESHANDELING 17

2.1 INLEIDING 17

2.2 LEES IN DIE OPVOEDINGSKONTEKS 18

2.2.1 Die noodsaaklikheid van lees 18

2.2.2 Omskrywing van lees 25

2.3 LEES AS HANDELING VAN DIE TOTALE PERSOONLIKHEID 33

2.3.1 Inleiding 33

2.3.2 Lees en ander taalfunksies 34

2.3.3. Lees inkorporeer beide ouditiewe en visuele funksies 40

2.3.3.1 Die leeshandeling en die ouditiewe funksie 40

2.3.3.2 Die visuele voorwaardes vir die aanleer van lees en skryf 47

2.3.3.3 Ouditiewe en visuele aspekte en konseptualisering by die leeshandeling 55

2.4 DIE VOORSKOOLSE KIND EN TAALONTWIKKELING 57

2.4.1 Inleiding 57

2.4.2 Die omskrywing van taal 58

2.4.3 Die aangebore moontlikheid van taalverwerwing 62

2.4.4 Die voorskoolse taalontwikkeling van die kind 63

2.4.4.1 Die prelinguale periode 63

2.4.4.2 Die stadium van oorgang na die eintlike taal 66

2.4.4.3 Die stadium van verwerwing en beheer oor taal en die gesproke woord 67

2.4.4.4 Taalontwikkeling iu die kleuterstadium 71

2.5 DIE VASLEGGING VAN TAAL IN SKRIFVORM 73

2.5.1 Inleiding 73

2.5.2 Omskrywing van geskrewe taal 73

2.5.3 Die spesiale karaktertrekke van geskrewe taal 75

2.5.4 Slotbeskouing 78

2.6 METODES BY DIE AANLEER VAN DIE LEESHANDELING 79

2.6.1 Inleiding 79

2.6.2 Spesifieke metodes by die aanleer van die leeshandeling 80

2.6.2.1 Die sintetiese benadering 81

2.6.2.1.1 Die alfabetmetode 81

2.6.2.1.2 Die klankmetode 82

2.6.2.2 Die analitiese benadering 86

2.6.2.2.1 Inleiding 86

2.6.2.2.2 Die woordmetode 87

2.6.2.2.3 Die sinmetode 88

2.6.2.2.4 Die voordele van die analitiese metodes 89

2.6.2.2.5 Die nadele van die analitiese metodes 90

2.6.2.3 Die globaal-analise-sintese-aanvangsleesbenadering 91

2.6.2.4 Die "Initial Teaching Alphabet" (i.t.a) 92

2.6.2.5 Woorde in kleur 94

2.6.2.6 Ander onlangse ontwikkelings in die onderrig van lees 96

2.7 SAMEVATTING 100

HOOFSTUK 3 102

LEESPROBLEME 102

3.1 INLEIDING 102

3.2 DIE MANIFESTASIE VAN LEESPROBLEME 104

3.2.1 Die voorkoms van leesprobleme 104

3.2.2 Manifestasie van leesprobleme 105

3.2.2.1 Inleiding 105

3.2.2.2 Sensoriese gestremdhede 106

3.2.2.2.1 Ouditiewe diskriminasie 106

3.2.2.2.2 Gehoorskerpte 110

3.2.2.2.3 Ouditiewe geheue 112

3.2.2.3 Visuele probleme 114

3.2.2.4 Spesifieke gedragswyses 117

3.3 OORSAKE VAN LEESPROBLEME 120

3.3.1 Kognitiewe faktore 121

3.3.1.1 Onvoldoende visuele diskriminasie 122

3.3.1.2 Onvoldoende ouditiewe persepsie 132

3.3.1.2.1 Inleiding 132

3.3.1.2.2 Onvoldoende assosiasie 133

3.3.1.2.3 Ouditiewe sluiting 135

3.3.1.2.4 Ouditiewe diskriminasie 138

3.3.1.2.5 Ouditiewe opnemingsvermoë 140

3.3.1.2.6 Ouditiewe opeenvolgende geheue 141

3.3.1.3 Intelligensie en leesvaardigheid 145

3.3.1.4 Swak oog-hand-koördinasie 157

3.3.2 Neurologiese faktore 160

3.3.2.1 Inleiding 160

3.3.2.2 Perseverasie 163

3.3.2.3 Hiperaktiwiteit 164

3.3.2.4 Hipoglisemie 165

3.3.2.5 Lateraliteit en rigtingverwarring 167

3.3.2.6 Voorgrond-agtergrond-persepsie 170

3.3.2.7 Ruimtelike disoriëntasie 171

3.3.3 Opvoedkundige faktore 172

3.3.3.1 Inleiding 172

3.3.3.2 Gebrek aan leesgereedheid in die aanvangstadium 173

3.3.3.3 Skoolomstandighede 176

3.3.4 Emosionele faktore 179

3.3.4.1 Liggaamshouding 180

3.3.4.2 Emosionele probleme 180

3.4 DIE PLEK VAN DIE GESIN AS OPVOEDINGSINSTANSIE 185

3.4.1 Inleiding 185

3.4.2 Struktuur van die gesin 185
3.4.2.1 Inleiding 185
3.4.2.2 Omskrywing van die gesin 185
3.4.2.3 Verhoudings in die gesinsverband 187
3.4.3 Funksies en fasette van die gesin 190
3.4.3.1 Inleiding 190
3.4.3.2 Die biologiese funksie 191
3.4.3.3 Die ekonomiese funksie 193
3.4.3.4 Die sosiale funksie 194
3.4.3.4.1 Die kind is gebore met 'n sosialiseringspotensiaal 195
3.4.3.4.2 Vereistes vir sosialisering 195
3.4.3.4.3 Sosialisering en ryping 196
3.4.3.4.4. Sosialisering vind geleidelik plaas 196
3.4.3.4.5 Sosialisering vind in stadiums plaas 197
a) Die eerste stadium van sosialisering 198
b) Die tweede stadium van sosialisering 198
c) Die derde stadium van sosialisering 199
d) Die vierde stadium van sosialisering 202
3.4.3.4.6 Waarde van sosialisering by die leeshandeling 202
3.4.3.5 Die opvoedende funksie 203
3.4.3.6 Samevatting 207
3.5 DIE BASIESE BEHOEFTES VAN 'N KIND 207
3.5.1 Inleiding 207
3.5.2 Die behoeftes 207
3.5.2.1 Die fisiologiese behoeftes 208
3.5.2.2 Die veiligheidsbehoeftes en die behoeftes aan toebehorigheid en aan liefde 209
3.5.2.3 Die behoefte tot selfverwesenliking 210

3.6 STEURINGSFAKTORE IN DIE GESIN 211

3.7 DIE VORMING VAN DIE PERSOONLIKHEID EN DIE INVLOED DAARVAN OP DIE LEESSITUASIE 214

3.7.1 Inleiding 214

3.7.2 Definisies van persoonlikheid 215

3.7.3 Die aandeel van die sosiale omgewing 217

3.7.4 Die aandeel van die ouers en gesinslede 219

3.7.5 Die aandeel van die onderwysers 222

3.7.6 Die aandeel van maats 226

3.7.7 Samevatting 227

3.8 DIE VORMING VAN DIE LEESVERTRAAGDE LEERLING SE SELFKONSEP 227

3.8.1 Inleiding 227

3.8.2 Die vorming van die selfkonsep 228

3.8.2.1 Die vorming van die selfbeeld 229

3.8.2.2 Die ontwikkeling van die ideale self (beginselvastheid) 232

3.8.2.3 Die ontwikkeling van die selfrespek 234

3.8.3 Die effek van leesvertraging op die leerling se persoonlikheid 237

3.9 SAMEVATTING 240

HOOFSTUK 4 241

DIAGNOSE VAN LEESPROBLEME 241

4.1 INLEIDING 241

4.2 DIE WESE VAN DIAGNOSE 241

4.2.1 Inleiding 241

4.2.2 Die algemene diagnose 242

4.2.3 Die analitiese diagnose 243

4.2.4 Die sielkundige diagnose 243

4.3 DIE BEOORDELING VAN INTELLEKTUELE FAKTORE BY DIE DIAGNOSE VAN LEESVERTRAGING 248

4.3.1 Intelligensie en leesvaardigheid 248

4.3.2 Verskille tussen verbale (V) en nie-verbale (NV) IK-tellings by leesvertraging 250

4.3.3 Die evaluering van woordeskat deur middel van die NSAIS 252

4.3.4 Die evaluering van begripsvermoë 253

4.3.5 Verbale redeneervermoë 253

4.3.6 Die vermoë om rekenkundige probleme op te los 254

4.3.7 Onmiddellike ouditiewe geheue 254

4.3.8 Evaluering van visuele waarneming, logiese denke en konkrete redenering 257

4.3.9 Evaluering van die vermoë tot waarneming, analise, sintese en die reproduksie van abstrakte ontwerpe 258

4.3.10 Visuele waarneming en visueel-motoriese vaardighede 259

4.3.11 Figuur-agtergrondvermoë 260

4.3.12 Intellektuele vermoë en die leeshandeling 261

4.3.13 Intelligensie en vordering in remediërende onderrig 262

4.4. TAAL EN PSIGOLINGUÏSTIESE ONVERMOË 263

4.4.1 Evaluering van die psigolinguïstiese vermoë 263

4.4.2 Funksies wat op die verteenwoordigende vlak getoets word 264

4.4.2.1 Die ontvangende proses (ontsyfering) 265

4.4.2.1.1 Ouditiewe reseptiewe taal 265

4.4.2.1.2 Visueel-reseptiewe taalvermoë 265

4.4.2.2 Die organisasieproses (assosiasie) 266

4.4.2.2.1 Ouditiewe assosiasie 266

4.4.2.2.2 Visuele assosiasie 267

4.4.2.3 Die uitdrukkingsproses (dekodering) 267

4.4.2.3.1 Verbale uitdrukking 267

4.4.2.3.2 Uitdrukking deur gebare 267

4.4.3 Funksies op die outomatiese vlak 268
4.4.3.1 Sluiting 268
4.4.3.1.1 Grammatiese sluiting 268
4.4.3.1.2 Ouditiewe sluitingsvermoë 269
4.4.3.1.3 Klanksamesmelting 269
4.4.3.1.4 Visuele sluiting 270
4.4.3.2 Opeenvolgende geheue 270
4.4.3.2.1 Ouditiewe opeenvolgende geheue 270
4.4.3.2.2 Visuele opeenvolgende geheue 271
4.4.3.3 Samevatting 272
4.4.4 Evaluering van die woordeskat 272
4.4.5 Evaluering van die begrip van sintaktiese struktuur 275
4.4.6 Spraakafwykings 276
4.5 SPESIFIEKE KOGNITIEWE FAKTORE 284
4.5.1 Persepsie 284
4.5.1.1 Bepaling van voorgrond-agtergrondprobleme 284
4.5.1.2 Probleme van volgorde 285
4.5.1.3 Sluitingsprobleme 285
4.5.1.4 Diskriminasie 286
4.5.1.5 Visueel-motoriese persepsie 286
4.5.1.6 Visuele geheue 287
4.5.1.7 Ouditiewe persepsie en ouditiewe geheue 289
4.5.1.8 Aandagvermoë 289
4.5.1.9 Konseptualisering 290
4.5.2 Identifisering van spesifieke subgroepe van leesvertraging 291
4.5.3 Diagnose van die leesvermoë 292
4.5.3.1 Inleiding 292
4.5.3.2 Uiterlik waarneembare gedragspatrone 292

4.5.3.2.1 Hoofbewegings 292
4.5.3.2.2. Vingerlees 292
4.5.3.2.3 Leesspoed 293
4.5.3.2.4 Spanning 294
4.5.3.2.5 Konsentrasie versteurings 294
4.5.3.2.6 Persoonlikheidsprobleme 295
4.5.3.2.7 Oogbewegings 296
4.5.3.2.8 Vlotheid en uitdrukkingsvermoë 296
4.5.4 Diagnostiese informasie van die "Graded Vocabulary Test" 297
4.5.4.1 Inleiding 297
4.5.4.2 Leeswoordeskat 298
4.5.4.3 Letter-vir-letter-aanslag 298
4.5.4.4 Fonetiese aanslag 299
4.5.4.5 Swak ouditiewe analise 299
4.5.4.6 Visuele foute 299
4.5.4.7 Bepaling van die leesvlak, leesspoed en begripsvermoë 300
4.5.4.8 Diagnostiese toetse vir swakheid in woordherkenning 300
4.5.5 Neurologiese faktore 301
4.5.6 Kulturele faktore 306
4.5.6.1 Opvoedkundige faktore 306
4.5.6.2 Gesinsinvloede en maats wat die leesvermoë kan beïnvloed 312
4.5.7 Emosionele en sosiale vermoë 315
4.6 SAMEVATTING 318
HOOFSTUK 5 319
ORTOPEDAGOGIESE OPTREDE BY LEESVERTRAGING 319
5.1 INLEIDING 319
5.2 ORTODIDAKTIESE HULPVERLENING 320
5.2.1 Basiese kenmerke en vereistes van remediëren-

de leesonderrig 320
5.2.1.1 Algemene vereistes 320
5.2.1.2 Probleme by remediërende leesonderrig 327
5.2.2 'n Basiese remediërende program 330
5.2.2.1 Inleiding 330
5.2.2.2 Verbetering van die leesgereedheidsvlak 331
5.2.2.3 Remediërende onderrig van die taalaspekte 336
5.2.2.4 Die onderrig van lees 342
5.2.2.4.1 Inleiding 342
5.2.2.4.2 Die ontwikkeling van woordherkenningsvermoë 347
5.2.2.4.3 Die verbetering van leesbegrip 363
5.2.2.4.4 Die remediëring van ander vermoëns 365
5.3 SAMEVATTING 367
5.4 ORTOPEDAGOGIESE HULPVERLENING 368
5.4.1 Inleiding 368
5.4.2 Die wese van ortopedagogiese hulpverlening 369
5.4.3 Die onderhoud 372
5.4.3.1 Die doel van die onderhoud 372
5.4.3.2 Probleemstelling 376
5.4.3.3 Die maak van rapport 377
5.4.3.4 Inleidende struktuur 380
5.4.3.5 Afsluiting 381
5.4.3.6 Die stadiums van die onderhoude 382
5.5 DIE BENADERINGSWYSES VAN ONDERHOUDVOERING 384
5.5.1 Die direktiewe benaderingswyse 384
5.5.1.1 Algemeen 384
5.5.1.2 Grondbeginsels van die direktiewe metode 385
5.5.1.3 Die funksie van die terapeut 386
5.5.1.4 Doelstellings van die direktiewe metode 390

5.5.1.5 Tegnieke van die direktiewe metode 390

5.5.1.6 Die voor- en nadele van die direktiewe metode 393

5.5.2 Die nie-direktiewe benaderingswyse 396

5.5.2.1 Algemeen 396

5.5.2.2 Die nie-direktiewe begrippe 397

5.5.2.3 Rogers se teorie oor persoonlikheid 399

5.5.2.4 Die terapeut en die kliënt in die terapeutiese situasie 401

5.5.2.5 Ontwikkeling tydens die terapeutiese onderhoud 405

5.5.2.6 Die voor- en nadele van die nie-direktiewe metode 409

5.5.3 Die gekombineerde of eklektiese benadering van onderhoudvoering 411

5.5.3.1 Algemeen 411

5.5.3.2 Die belangrikste konsepte van die gekombineerde onderhoudsmetode 412

5.5.3.3 Die terapeut in die onderhoudsituasie 413

5.5.3.4 Die voor-en nadele van die gekombineerde of eklektiese benadering 416

5.5.4 Ander onderhoudsmetodes 417

5.6 SAMEVATTING 417

DEEL B 419

EMPIRIESE ONDERSOEK 419

HOOFSTUK 6 421

OORSIG OOR DIE EMPIRIESE ONDERSOEK 421

6.1 INLEIDING 421

6.2 DOEL VAN DIE EMPIRIESE ONDERSOEK 422

6.2.1 Eerste doelstelling : die verband tussen persoonlikheid en leesvertraagdheid 422

6.2.1.1 Rasionaal 422

6.2.1.2 Empiriese navorsing 423

6.2.1.3 Ortopedagogiese hulpverlening 423

6.2.2 Tweede doelstelling : die daarstelling van gesonde ouer-kindverhoudings 424

6.2.2.1 Rasionaal 424

6.2.2.2 Empiriese navorsing 425

6.2.2.3 Ortopedagogiese hulpverlening 426

6.2.3 Derde doelstelling : die mate waarin ouers emosionele probleme van leesvertraagde kinders kan verbeter. 426

6.2.3.1 Rasionaal 426

6.2.3.2 Empiriese navorsing 427

6.2.3.3 Ortopedagogiese hulpverlening 428

6.2.4 Vierde doelstelling : die verbetering van die leesvertraagde leerling se selfkonsep 428

6.2.4.1 Rasionaal 428

6.2.4.2 Empiriese navorsing 428

6.2.4.3 Ortopedagogiese hulpverlening 429

6.2.5 Vyfde doelstelling : die verhouding van waarde wat leesvertraagde leerlinge deur middel van lees verkry sowel as verbetering van leeshoudings en -vaardigheid. 429

6.2.5.1 Rasionaal 429

6.2.5.2 Empiriese navorsing 430

6.2.5.3 Ortopedagogiese hulpverlening 430

6.3 METODE VAN ONDERSOEK 430

6.3.1 Inleiding 430

6.3.2 Verwysing van leerlinge 431

6.3.3 Selektering van leerlinge vir die ondersoek 432

6.3.4 Eerste evaluering 433

6.3.4.1 Inleiding 433

6.3.4.2 Doel van die eerste evaluering 434

6.3.4.3 Metodes en tegnieke van die eerste ondersoek 435

6.3.4.3.1 Intelligensietoets 435

6.3.4.3.2 Leestoets 435

6.3.4.3.3 Persoonlikheidstoets 435
6.3.4.3.4 Projektiewe tegnieke 436
6.3.4.3.5 Vraelyste 436
6.3.4.3.6 Skooleksamens 436
6.3.5 Opvoedkundige diagnose 436
6.3.5.1 Inleiding 436
6.3.5.2 Intelligensie-ontleding 437
6.4.5.3 Leesouderdom 438
6.3.5.4 Chronologiese ouderdom (CO) 439
6.3.5.5 Leesverwagtingsouderdom (L verw. O) 439
6.3.5.6 Leesverwagtingskwosiënt (L verw. K) 440
6.3.5.7 Berekening van die leeskwosiënt (LK) 442
6.3.5.8 Onderskeiding tussen leesvertraagde leerlinge, onderpresteerders in lees en stadige lesers 443
6.3.5.8.1 Leesvertraging 443
6.3.5.8.2 Onderpresteerder in lees 444
6.3.5.8.3 Stadige leser 445
6.3.5.9 Ontleding van die "Persoonlikheidsvraelys vir Kinders" 445
6.3.5.10 Ontleding van die projektiewe tegnieke 446
6.3.5.10.1 Die "Hutt Adaptation of the Bender-Gestalt Test" (HABG) 446
6.3.5.10.2 Ontleding van die "Draw-a-family"-tekentoets 447
6.3.5.11 Ontleding van die "Bristol Social Adjustment Guides" 447
6.3.5.12 Ontleding van die skolastiese vordering 448
6.3.6 Plasing in drie groepe 448
6.3.7 Toestemming van die ouers 451
6.3.8 Tydsduur van die ondersoek 452

6.3.9 Ortodidakties-ortopedagogiese hulpverlening 452
6.3.9.1 Ortopedagogiese hulpverlening 453
6.3.9.1.1 Algemeen 453
6.3.9.1.2 Die eerste afdeling : Ontmoeting met die ouers 453
6.3.9.1.3 Die tweede afdeling : Die eerste tydperk van ses maande 455
6.3.9.1.4 Die derde afdeling : Die eerste tydperk van drie maande 455
6.3.9.1.5 Die vierde afdeling : Die tweede tydperk van drie maande 456
6.3.9.2 Ortodidaktiese hulpverlening 458
6.3.10 Tweede evaluering 459
6.3.11 Vergelyking van die eerste en tweede evaluerings 460
6.3.12 Die derde evaluering 461
6.3.13 Vergelyking van die eerste, tweede en derde evaluerings 461
6.4 SAMEVATTING 462

HOOFSTUK 7 464

BESKRYWING VAN TOETSE 464

7.1 INLEIDING 464
7.2 INTELLIGENSIETOETSE 464
7.2.1 Inleiding 464
7.2.2 Die Nuwe Suid-Afrikaanse Individuele Skaal - 1964 (NSAIS) 465
7.2.2.1 Inleiding 465
7.2.2.2 Die samestelling van die NSAIS 465
7.2.2.2.1 Die punteskaalmetode van die NSAIS 465
7.2.2.2.2 Die samestelling van die NSAIS 467
7.2.2.3 Die verbale subtoetse 467
7.2.2.3.1 Woordeskat 467

7.2.2.3.2 Begrip 468

7.2.2.3.3. Verbale redenering 469

7.2.2.3.4 Probleme 469

7.2.2.3.5 Geheue 469

7.2.2.4 Die nie-verbale subtoetse 470

7.2.2.4.1 Patroonvoltooiing 470

7.2.2.4.2 Blokkies 470

7.2.2.4.3 Absurditeite 470

7.2.2.4.4 Vormbord 470

7.2.2.5 Waarde van die NSAIS vir die ondersoek 471

7.2.2.6 Slotbeskouing 476

7.3 "THE BURT REARRANGED WORD READING TEST" (BURT-LEESTOETS) 476

7.3.1 Inleiding 476

7.3.2 Die samestelling van die Burt-leestoets 477

7.3.3 Die waarde van die Burt-leestoets vir die ondersoek 479

7.3.4 Slotbeskouing 481

7.4 PERSOONLIKHEIDSTOETSE EN PROJEKTIEWE TEGNIEKE 481

7.4.1 Inleiding 481

7.4.2 Die "Children's Personality Questionnaire" (CPQ) 482

7.4.2.1 Inleiding 482

7.4.2.2 Die samestelling van die CPQ 482

7.4.2.2.1 Algemeen 482

7.4.2.2.2 Beskrywing van die faktore 483

7.4.2.3 Die waarde van die CPQ vir die ondersoek 485

7.4.3 Die "Hutt Adaptation of the Bender-Gestalt Test" (HABGT) 487

7.4.3.1 Inleiding 487

7.4.3.2 Samestelling van die HABGT 489

7.4.3.3 Die waarde van die HABGT vir hierdie ondersoek 490

7.4.4 Die "Draw-a-family"-tekentoets 491

7.4.4.1 Inleiding 491

7.4.4.2 Samestelling van die gesintekentoets 493

7.4.4.3 Die waarde van die gesintekentoets vir hierdie ondersoek 494

7.4.5 Die "Bristol Social Adjustment Guides" (BSAG) 495

7.4.5.1 "The child in school"-gids 495

7.4.5.1.1 Inleiding 495

7.4.5.1.2 Die samestelling van die "BSAG- The child in school" 496

7.4.5.1.3 Die waarde van die "The child in school"-gids vir hierdie ondersoek 501

7.4.5.2 "The child-in-the-family"-gids 502

7.4.5.2.1 Inleiding 502

7.4.5.2.2 Die samestelling van die "BSAG The child-in-the-family"-gids 503

7.4.5.2.3 Die waarde van die "Child-in-the-family"-gids vir hierdie ondersoek 507

7.5 SKOOLEKSAMENS 507

7.6 SAMEVATTING 508

HOOFSTUK 8 509

SAMESTELLING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE EN DIE EERSTE EVALUERING 509

8.1 INLEIDING 509

8.2 VERWYSING VAN LEERLINGE 509

8.3 KEUSE VAN SKOLE 510

8.4 KEUSE VAN STANDERD 511

8.5 KEUSE VAN TAALGROEP 511

8.6 TOEPASSING VAN DIE TOETSE 512

8.7 DIE EERSTE EVALUERING 512

8.7.1 Inleiding 512

8.7.2 Kognitiewe ontwikkeling 513

8.7.3 Bepaling van die leesouderdom (LO) 518

8.7.4 Die verwagte leesouderdom (L verw. O) 521

8.7.5 Die verwagte leesouderdomskwosiënt (L verw.K) 523

8.7.6 Berekening van die leeskwosiënt (LK) 524

8.7.7 Samevattende beeld van die drie groepe se leesvermoë 525

8.7.8 Ontleding van persoonlikheidstoetse en projektiewe tegnieke 527

8.7.8.1 Inleiding 527

8.7.8.2 Die ontleding van die "Children's Personality Questionnaire" (CPQ) 528

8.7.8.2.1 Inleiding 528

8.7.8.2.2 Ontleding van die resultate 528

8.7.8.3 Die ontleding van die "Hutt Adaptation of the Bender-Gestalt Test"(HABGT) 538

8.7.8.3.1 Inleiding 538

8.7.8.3.2 Die ontleding van die hersiene perseptuele "Adience-Abience"-skaal 540

8.7.8.4 Die ontleding van die "Draw-a-family"-tekentoets 548

8.7.8.4.1 Inleiding 548

8.7.8.4.2 Ontleding van die resultate 549

8.7.9 Die ontleding volgens die "Bristol Social Adjustment Guides" (BSAG) 557

8.7.9.1 Inleiding 557

8.7.9.2 "The child in school"-gids 557

8.7.9.3 "The child in the family"-gids 561

8.7.10 Skooleksamens 570

8.8 SAMEVATTING 572

HOOFSTUK 9 573

ORTOPEDAGOGIES-ORTODIDAKTIESE HULPVERLENING 573

9.1 INLEIDING 573

9.2 DIE EERSTE ONDERHOUD MET DIE OUERS 574

9.2.1 Inleiding 574

9.2.2 Die doel van die eerste onderhoud 574

9.2.3 Chronologiese verloop betreffende die onderhoud 577

9.2.4 Uiteensetting van die diagnostiese onderhoud 577

9.2.4.1 Opening 577

9.2.4.2 Verwysing 580

9.2.4.3 Inleidende struktuur 582

9.2.4.4 Skedulering van onderhoude 584

9.2.4.5 Afsluiting 585

9.2.5 Versameling van die nodige data 586

9.2.5.1 Inleiding 586

9.2.5.2 Gesinsamestelling 586

9.2.5.3 Die ontwikkelingsgeskiedenis van die leerling 590

9.2.5.4 Kind se probleem volgens die ouers 591

9.2.5.5 Bespreking van die prosedure 593

9.2.5.6 Bespreking van die eerste toetsresultate 594

9.2.6 Samevatting van die eerste onderhoud 596

9.3 VERDERE ONDERHOUDE 597

9.3.1 Inleiding 597

9.3.2 Die eerste tydperk : die periode van ses maande 598

9.3.2.1 Algemeen 598

9.3.2.2 Die leesvertraagde leerlinge se probleem volgens die ouers 598

9.3.2.3 Die selfkonsep van die leesvertraagde leerling 604
9.3.2.4 Die ouers en die kind se lees 608
9.3.2.5 Hulp van ouers se kant 611
9.3.2.6 Wanaanpassing by die leesvertraagde leerling 612
9.3.2.7 Samevatting van die eerste sesmaande-periode 617
9.3.3 Die tweede tydperk : die eerste periode van drie maande 618
9.3.3.1 Algemeen 618
9.3.3.2 Hersiening van die eerste periode 619
9.3.3.3 Die ouers se verhouding tot mekaar 621
9.3.3.4 Die ouers en die skool 623
9.3.4 Die derde tydperk : die tweede periode van drie maande 624
9.3.4.1 Algemeen 624
9.3.4.2 Die eindstadium 625
9.4 SAMEVATTING 626

HOOFSTUK 10 627

TWEEDE EN DERDE EVALUERINGS : VERGELYKING VAN DIE RESULTATE VAN AL DRIE EVALUERINGS 627

10.1 INLEIDING 627
10.2 AFNEEM VAN DIE TWEEDE EN DERDE EVALUERINGS 627
10.3 VERGELYKING VAN DIE DRIE EVALUERINGS 628
10.3.1 Inleiding 628
10.3.2 Bepaling van die leesouderdom (LO) 628
10.3.3 Die verwagte leesouderdomskwosiënt (L verw. K) 630
10.3.4 Vergelyking van die leeskwosiënte (LK) 632
10.3.5 Toetsing van die hipotese 633
10.3.6 Vergelyking van die persoonlikheids- en projektiewe tegnieke 636

10.3.6.1 Inleiding 636

10.3.6.2 Die ontleding en vergelyking van die "Children's Personality Questionnaire" (CPQ) 636

10.3.6.2.1 Inleiding 636

10.3.6.2.2 Vergelyking van die resultate 637

10.3.6.2.3 Die totale telling 638

10.3.6.2.4 Faktor A (skisotimie teenoor siklotimie) 639

10.3.6.2.5 Faktor B (minder intelligent teenoor meer intelligent) 641

10.3.6.2.6 Faktor C (egoswakheid teenoor egosterkte) 642

10.3.6.2.7 Faktor D (flegmaties teenoor prikkelbaar) 644

10.3.6.2.8 Faktor E (onderdanig teenoor dominant) 645

10.3.6.2.9 Faktor F (sober teenoor onbesorgd) 645

10.3.6.2.10 Faktor G (superegoswakheid teenoor superegosterkte) 646

10.3.6.2.11 Faktor H (skaam teenoor waaghalsig) 647

10.3.6.2.12 Faktor I (ontoegeeflik teenoor teerhartig) 647

10.3.6.2.13 Faktor J (lewenskragtig teenoor weifelagtig) 648

10.3.6.2.14 Faktor N (naïef teenoor skerpsinnig) 649

10.3.6.2.15 Faktor O (kalm teenoor bevreesd) 649

10.3.6.2.16 Faktor Q3 (swak selfsentiment teenoor sterk selfsentiment) 650

10.3.6.2.17 Faktor Q4 (lae drangspanning teenoor hoë drangspanning) 651

10.3.6.3 Die vergelyking van die resultate van die "Hutt Adaptation of the Bender-Gestalt Test" (HABGT) 652

10.3.6.3.1 Inleiding 652

10.3.6.3.2 Die vergelyking en ontleding van die drie evaluerings met die "Adience-Abience"-skaal van die HABGT 654

a) Inleiding 654

b) Faktor 1 : Spasie 1 654

c) Faktore 2a & 2b : verkleining van die figuur in die breedte 655

d) Faktor 3 : gebruik van die bladsy 656

e) Faktore 4a en 4b : volgorde van figure 656

f) Faktore 5a en 5b : plasing van die eerste figuur 657

g) Faktore 6a en 6b : sluitingsprobleme 658

h) Faktore 7a en 7b : kruisingsprobleme 659

i) Faktore 8a en 8b : verandering in hoekigheid 660

j) Faktore 9a en 9b : perseptuele rotasie 661

k) Faktore 10a en 10b : fragmentasie 662

l) Faktore 11a, 11b en 11c : vereenvoudiging 663

m) Faktore 12a en 12b : byvoeging en bekrapping 663

n) Die totale telling 664

10.3.6.4 Vergelyking van die drie evaluerings van die "Draw-a-family"-tekentoets 666

10.3.6.4.1 Inleiding 666

10.3.6.4.2 Ontleding en vergelyking van die drie evaluerings : emosionele aanwysigings 666

10.3.6.4.3 Routellings, standaardtellings, kwaliteitskaaltellings en persentielrange van die emosionele aanduidings 677

10.3.6.5 'n Vergelyking van die drie evaluerings volgens die "Bristol Social Adjustment Guides" (BSAG) 679

10.3.6.5.1 Inleiding 679

10.3.6.5.2 "The child in school" 679

10.3.6.5.3 Vergelyking van die evaluerings met "The child in the family"-gids 686

a) Inleiding 686

b) Vergelyking van die resultate 686

10.3.6.6 Skooleksamens 696

10.4 SAMEVATTING 697

HOOFSTUK 11 700

SAMEVATTING, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS 700

11.1 PROBLEEMSTELLING 700

11.2 DOELEINDES VAN DIE STUDIE 701

11.2.1 Doel van die ondersoek in geheel 701

11.2.2 Doeleindes van die empiriese ondersoek 701

11.3 DIE LEESHANDELING 702

11.4 LEESPROBLEME EN DIE DIAGNOSERING DAARVAN 704

11.5 ORTOPEDAGOGIESE OPTREDE BY LEESVERTRAGING 707

11.6 METODE VAN ONDERSOEK 709

11.7 INTERPRETASIE VAN DIE RESULTATE 714

11.7.1 Inleiding 714

11.7.2 Interpretasie van die resultate en die gevolgtrekkings wat daaruit voortvloei 715

11.8 MOONTLIKE GEBREKE IN DIE ONDERSOEK 729
11.9 AANBEVELINGS 730
11.9.1 Aanbevelings ten opsigte van die huislike opvoedingsituasie 730
11.9.2 Aanbeveling ten opsigte van die skool 733
11.9.3 Aanbevelings ten opsigte van verdere navorsing 735
11.10 SAMEVATTING 736
SUMMARY 738
BYLAE 748
Bylae A : Principal's referral form 748
Bylae B : Initial interview form 750
Bylae C : Revised Scale for Perceptual Adience-Abience 757
Bylae D : Normal height and width for factor 4 (in inches) 761
BRONNELYS 762
A. Boeke 762
B. Tydskrifte 786
C. Proefskrifte en verhandelings 801
D. Psigometriese toetse en handleidings 803

FIGURE

HOOFSTUK 2
2.1 'n Ontleding van die vermoë om woorde te herken 31
2.2 Myklebust se taalmodel 35
2.3 Verhouding tussen ouditiewe en visuele taalvorme 43
HOOFSTUK 3
3.1 Faktore wat die leser beïnvloed 102

3.2 Groepering van eenderslykende vorms 125

3.3 Nabyheid (proximity) 126

HOOFSTUK 5

5.1 Verbetering van die funksionele vlak 339

5.2 Opsomming van 'n diepgaande evaluering van leesvermoë 343

5.3 Eklektiese persoonlikheidsmodel 413

TABELLE

HOOFSTUK 3

3.1 Verband tussen verstandsouderdom en CO en IK 150

3.2 Persentasie kinders met leesprobleme 150

HOOFSTUK 6

6.1 Opsomming van onderhoude per ouerpaar van groepe A en B 457

HOOFSTUK 8

8.1 Redes vir verwysing 510

8.2 Gemiddelde totaaltellings van die NSAG en die NSAIS en ander statistiese gegewens 513

8.3 Groep A : IK-verspreiding 515

8.4 Groep B : IK-verspreiding 516

8.5 Groep C : IK-verspreiding 517

8.6 Leesouderdomme en leesvertraging by die aanvang van die ondersoek 520

8.7 Die verwagte leesouderdom (L verw. O) 522

8.8 Vlak wat leerlinge bokant hulle CO behoort te lees teenoor die vlak wat die leerlinge laer as hulle L verw. O lees 522

8.9 Die verwagte leesouderdomskwosiënt (L verw. K) 524

8.10 Die leeskwosiënte van die onderskeie groepe 525

8.11 Opsomming van objektiewe definisies van leesvermoë en leesbekwaamheid 526

8.12 Vergelyking van die groepe se leesvermoë 526

8.13 CPQ-profiel van die drie groepe 529

8.14 Resultate van groepe A, B en C volgens die perseptuele "Adience-Abience"-skaal 541

8.15 Voorkoms van emosionele aanwysings 550

8.16 Gemiddelde emosionele aanwysings per leerling 552

8.17 Routellings, standaardtellings, kwaliteitskaaltellings en persentielrange (P) 556

8.18 Die kernsindrome op die onder- en onrreaktiewe gedrag van die leerlinge 558

8.19 Gemiddeldes en persentasievoorkoms van simptome op die "Child in the family"-vraelys 565

8.20 Somatiese simptome 570

8.21 Skooleksamens: Engels hooftaal, tweede taal, wiskunde, inhoudsvakke. Gemiddeldes per groep 571

HOOFSTUK 9

9.1 Maandelikse inkomste van die ouers 589

9.2 Oorsake van kinders se probleme volgens ouers 592

HOOFSTUK 10

10.1 LO, LV en LVb van die drie groepe by die drie evaluerings 629

10.2 Vergelyking van die L verw. K 630

10.3 Vergelyking van die leeskwosiënte 632

10.4 Vergelyking van die verbetering van die leesvermoë 633

10.5 Vergelykings van die drie evaluerings van die CPQ 638

10.6 'n Vergelyking van die drie evaluerings met die "Adience-Abience"-skaal van die HABGT 653

10.7 Voorkoms van emosionele aanwysings met die drie evaluerings 667

10.8 Hoeveelheid emosionele aanwysings 669

10.9 Voorkoms van beskaduwing 671

10.10 Routellings, standaardtellings, kwaliteitskaaltellings en persentielrange van die emosionele aanduidings 677

10.11 Die kernsindrome 680

10.12 Gemiddelde voorkoms van die simptome op die "Child in the family"-vraelys : Komponent A 687

10.13 Komponent B : Die kind se reaksie teenoor die gesinsituasie 692

10.14 Persentasie somatiese simptome aanwesig 695

10.15 Skooleksamens : Engels, Tweede Taal en Wiskunde 697